

Úvodník

Milí čtenáři,

máme za sebou první měsíc školy. Myslím si, že po zdlouhavé karanténě pro každého musí být doopravdy svým způsobem zvláštní, vracet se zpět do starých kolejí jako všechny ty roky předtím. Na konci minulého roku jsme se sice do školy vrátili, ale myslím si, že to nás do starých kolejí nevrátilo. Ať už pro vás bylo vrátit se do školy těžší nebo lehčí, popřípadě se školou v tomto těžkém období teprve začínat, doufám, že čtení našeho časopisu si v letošním roce naplno užijete, a třeba vám dokonce i pomůže trochu se odreagovat a zabavit.

Přeji Vám krásný podzim

Šánti Justová

Zajímaví lidé

Ještě trochu o koronaviru

Poslední dva roky byla těžká doba, kvůli koronaviru jsme nemohli dělat aktivity jako normálně. Nemohli jsme sportovat, chodit do školy nebo mít oslavy a návštěvy. Naštěstí to vypadá, že se doba zase vrací do normálu. Dokonce už chodíme do školy. A také se už proti koronaviru očkuje. Očkováním zásadně snižujeme riziko nákazy a těžkého průběhu onemocnění. Jak se máme správně chovat a postupovat po ustupující epidemii se zeptáme doktorky Michaely Cahákové.

Rozhovor s Michaelou Cahákovou

1. Jak se máme chovat při ustupující epidemii?

„Používat selský rozum, hodně chodit ven, sportovat, stále být ohleduplný.“

2. Jak a kde se očkuje proti koronaviru?

„V takzvaných očkovacích centrech (OČKA) a méně u praktických lékařů pro dospělé (buď jednou nebo dvěma dávkami).“

3. Kolik lidí by se mělo nechat očkovat?

„Ideálně alespoň 70 %.“

4. Na co by jsme si měli ještě dávat pozor?

„Na cestování do afrických a asijských zemí, abychom zabránili šíření africké a indické mutace.“

5. Kdy myslíte, že je koronaviru nejméně?

„V létě, kdy pro koronavirus nejsou ideální podmínky k šíření.“

6. Myslíte, že po očkování bude po koronaviru konec?

„Konec nebude, onemocnění koronavirem zde nejspíše zůstane jako třeba chřipka, ale pokud budeme naočkovaní v dostatečném počtu, nakazí se mnohem méně lidí a nezemře jich tolik, jako letos.“

Ludmila Kozlová a Matěj Hnízdl

Vtipy pro velryby

Povídají si dvě žáby a jedna říká: „*Mně je špatně.*“

A druhá na to: „*Hm jsi nějaká zelená.*“

Přijdou zebra s tučňákem k fotografovi. Ten se na ně

Podívá a zeptá se: „*Jak chcete vyfotit? Barevně, nebo černobíle?*“

Povídá takhle kočka praseti:

„Já vím, co z tebe bude, až vyrosteš!“

„Jo? Ty jsi četla můj horoskop?“

„Ne, kuchařku!“

Tři hádanky

Víte, proč na poušti nosí sloni sandály?

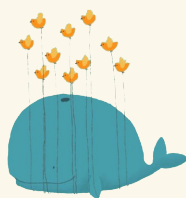
... Aby se nepropadli do písku.

Víte, proč strkají pštrosi hlavu do písku?

... Hledají slony, kteří si sandály zapomněli doma.

Mám dvě patky každou na jinou stranu. Kdo jsem?

...Pecen chleba.

Markéta Škorpilová

Okénko udržitelnosti

Tipy pro udržitelný život

Tímto číslem začíná v této rubrice série s jednoduchými tipy, které můžeme každodenně dělat, abychom ulehčili životnímu prostředí ale i společnosti, protože i dobrá lidská komunita je důležitá, abychom zde mohli udržitelně žít. Kdybychom se jimi všichni řídili, věřím, že by na tom byla naše planeta mnohem lépe. Přeji vám hodně motivace a odhodlání do udržitelnějšího života! Věřím, že vám změny, které pomůžou přírodě, budou dělat radost a budete jimi inspirovat i své okolí.

Udržitelné prázdniny

Již brzy budou prázdniny, při kterých chceme hlavně odpočívat, ale měli bychom nechat oddychnout i naši planetu Zemi. Proto si řekneme, jak strávit prázdniny udržitelným způsobem.

Velmi důležitým krokem je dovolená v Česku. Většina obyvatel létá na dovolenou k moři, ale letecká doprava znečišťuje ovzduší, a proto může být nezapomenutelnou dovolenou i objevování krás naší země. Tím si k ní vytvoříme krásný vztah a lépe ji poznáme. Láska k místu, kde žijeme je pro dlouhodobý rozvoj společnosti důležitá. Určitě dbejte na způsob cestování i v Česku. Snažte se co nejvíce chodit pěšky nebo jezdit na kole, či používat hromadnou dopravu. Snížíme tím počet emisí, které znečišťují ovzduší a způsobují globální oteplování. Také nezapomínejte na vhodné chování k místu, které navštívíte a dodržujte tamní pravidla. Pokud navštívíte nějakou přírodní rezervaci, dodržujte pravidla, která se týkají vymezení prostoru volného pohybu, omezení trhání rostlin, rušení místních živočichů a znečišťování přírody.

Nezapomínejte si brát na výlety své krabičky s jídlem (ne v alobalu nebo v ubrouskách) a lahve s vodou, abyste si nemuseli kupovat zbytečné jídlo v jednorázových obalech. A když si budete chtít vychutnat jídlo v restauraci, vybírejte spíše bezmasá jídla a ta, která mohou obsahovat více místních surovin. Také si při objednávce nebojte poprosit o nápoj bez brčka, nebo si přineste své vlastní na více použití.

Oblíbenou letní aktivitou je koupání, ale běžné koupání v bazénu nebo na koupališti také není žádné štěstí. Je to velké plýtvání a znečišťování vody spousty chemikáliemi, které nejsou prospěšné ani pro tělo. Navíc je to další zastavěná plocha. Proto na koupání využijte radši přírodní vody. Často nás zastihuje velké horko, proto potřebujeme čím dál více šetřit vodou a mít vláhu. Nesekejte tedy moc často trávu a nechte ji vysokou, aby se v ní mohla zadržovat voda. Také můžete sbírat dešťovou vodu, či vodu ze sprchování, mytí zeleniny, nádobí atd. a tou zalévat zahradu nebo splachovat záchod.

Udržitelný slovníček

Udržitelnost – způsob života, který je šetrný ke společnosti i životnímu prostředí a je dlouhodobě zachovatelný

Emise – škodlivé výpary způsobující globální oteplování

Globální oteplování – dlouhodobé a celosvětové oteplování

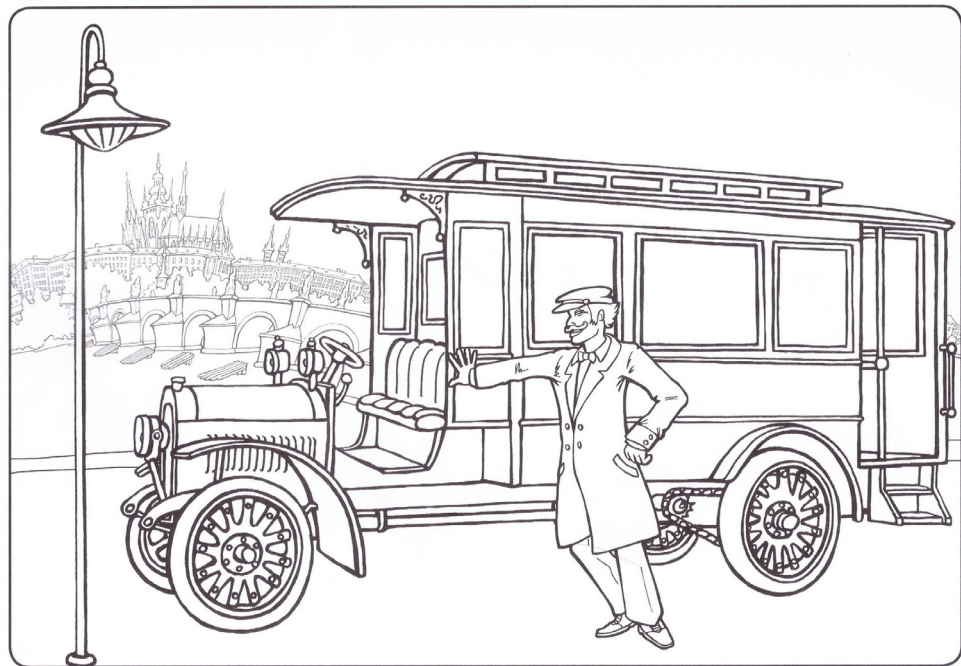
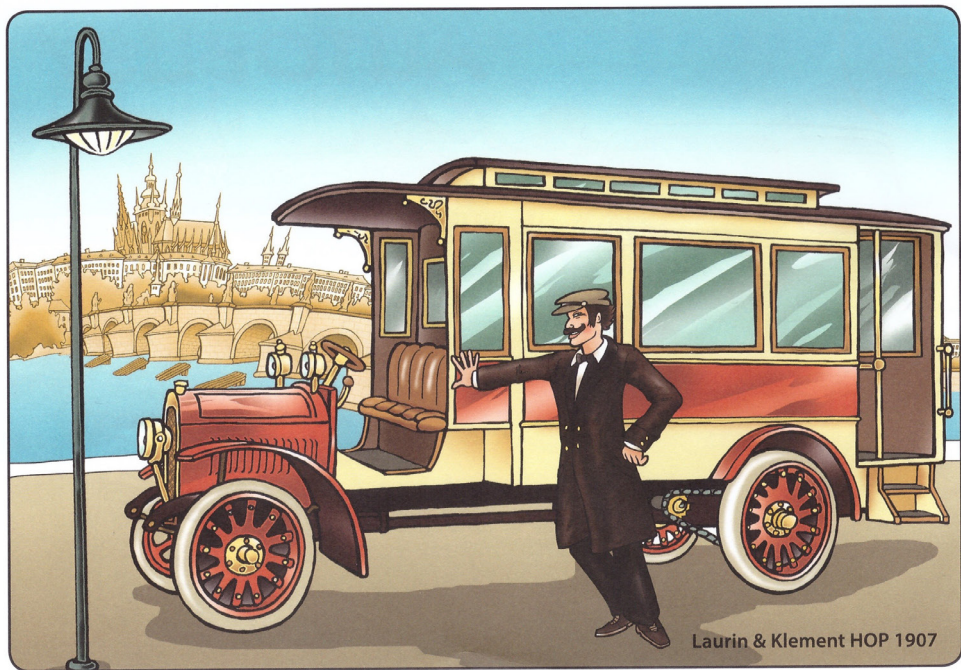

Ludmila Kozlová

Malovací okénko

Maxim Ziká

Cestování kolem zvířat

Zvíře: Křečík džungarský

Křečík džungarský (*Phodopus sungorus*, Pallas, 1773) je malý hlodavec pocházející původně ze severního Kazachstánu (dnešní Sibiř). Ve světě jsou také známi pod různými jmény, například křečící sibiřští nebo winter snow díky tomu, že mají v zimě téměř bílou srst. Křečící džungarští byli popsáni již v roce 1770. Je zajímavý neobvyklým chováním samce, který asistuje samičce při porodu a pomáhá jí starat se o mláďata. Jde také o oblíbeného domácího mazlíčka vedle křečka zlatého, oproti kterému je křečík džungarský o něco menší.

Popis: Křečík je dlouhý asi 65–120 mm a váží 19–50 gramů (větší hmotnosti dosahuje hlavně v zajetí). Samice je lehce mohutnější. Tělesná hmotnost rapidně kolísá v průběhu celého roku (v zimě je nejnižší). Na předních i zadních tlapkách jsou čtyři prsty, na zadních navíc jeden zakrnělý. Chrup obsahuje celkem 16 zubů; 12 stoliček a 4 řezáky. Přední hlodavé zuby rostou po celý život. Běžná tělesná teplota je 36–37,5 °C, počet tepů za minutu 200–400, počet dechů za minutu 40–140.

Má zavalité tělo ve tvaru vajíčka s kulatou širokou hlavou, výraznými očima, kulatými ušima, které měří 11–16 mm, a velmi krátkým ocasem dlouhým 5–15 mm. Malé nohy jsou celé osrstěné, ochráněny je tak při chůzi po sněhu nebo horkém písku (nachází se i na územích, kde se teploty pohybují okolo 40 °C). Charakteristický je svými černými oblouky nad packami a úhledně černým hřbetním proužkem, táhnoucím se od hlavy až k ocásku. Spodek, boky a čenich jsou bílé. Zabarvení srsti je nicméně různé, v závislosti na ročním období. V letním období je převážně tmavší a v zimním období je naopak světlejší, až bílé, s hůře rozeznatelným pruhem na zádech. Čím mrazivější prostředí, tím je změna během ročního období výraznější.

Kromě základního (přírodního) zbarvení, které se nazývá agouti; tedy šedý až hnědý křečík se zřetelným černým pruhem táhnoucím se od hlavy až k ocasu, byly vyšlechtěny další tři barevné varianty: · safírová (tzv. sapphire, vznik v roce 1988 v Anglii); obvykle šedomodrý křečík s možnými různými odchytkami (zcela modrý, zrzavý či strakatý)

- safírová (tzv. sapphire, vznik v roce 1988 v Anglii); obvykle šedomodrý křečík s možnými různými odchytkami (zcela modrý, zrzavý či strakatý)

- bílá (tzv. pearl, vznik v roce 1989 v Anglii); křeček je bílý po celý rok. Existují dvě varianty: bez pruhu nebo s ním, a také kombinace: agouti pearl a sapphire pearl. Vzácně i albín (červené oči)

- merle (vznik v roce 2003 v Anglii); mutace podobná pearl, křečička však zdobí bílý límec a strakatá záda. Může se objevit v dvojí kombinaci: sapphire merle a agouti merle.

Čím krmit: Čím a jak přesně zvíře krmit se liší na základě různých pramenů a dle zkušeností jednotlivých chovatelů. Asi nejjednodušší je kupovat už připravené směsi pro hlodavce (nemusí to být směsi speciálně pro křečičky), ale křečci potřebují i živočišné bílkoviny, mohou se tedy přidat například kvalitní kočičí granule (v menším množství) nebo kousek nesoleného a nekořeněného masa, které doplníme čerstvou a omytou zeleninou nebo ovocem. Ovoce je třeba dávat jen přiměřeně vzhledem k podílu cukru. Není vhodné krmit křečička větším množstvím slunečnicových semen nebo ořechů, protože tato semena obsahují větší množství tuku. Zoubky si dobře obrousují a zároveň si pochutnají na tvrdém chlebu nebo knackebrotu. Lze jim natrhat pampeliškové listy, jitrocel, jetel. Rádi si pochutnají i na šešulkách kokošky pastuší tobolky. Vhodný je též drobný hmyz, zejména mouční červi, cvrčci a sarančata, které je možné v létě nachytat na většině luk. Rostliny není vhodné trhat u silnic nebo tam, kde lidé často venčí psy. Pokud není jiná možnost, je třeba je alespoň pořádně umýt. Případně lze podávat uvařený kuskus s nastrouhanou mrkví. Za dobrý nápad se také považuje vložit křečíkům do klece větvičku z ovocných stromů. O větvičku si mohou obrousovat zoubky. Před vložením do klece je potřeba větvičku lehce omýt vodou a osušit.

Zásady odchovu: viz také rozmnožování; za vhodné se považuje podávat samičce vyšší přísun bílkovin, jako je mleté maso, krmený hmyz nebo vařené vajíčko. Samička by neměla být ve stresu, v opačném případě by mohla mláďata sežrat. Čerstvě narozená a ještě holá mláďata se nedoporučuje brát do rukou. Učinit tak lze v případě, že už jsou osrstěná a mají otevřené oči. Samička může být vůči samci (otci) agresivní, ve snaze ochránit mláďata. Samec, pokud to bude možné, se jí bude vyhýbat a skrývat se.

Eva Kubičková

Filmové a knižní recenze

Kniha: Hraničářův učeň 1: Rozvaliny Gorlanu

Hraničářův učeň je série fantasy knih od známého spisovatele Johna Flanagana. Kniha je o Hradním chráněnci Willovi kterému umřeli oba rodiče. Will žije na hradě Redmontu v Redmontském Lénu se svými kamarády. Poté ale nadešel den vybírání kde si hradní mistři vyberou jednoho z chráněnců, aby se od nich něco naučil. Poté Will zjistí, že si ho tajně vybral mistr hraničářů Halt. A od té doby se jeho život zásadně změnil, dělal jenom domácí práce na chatě Halta a cvičil své pohybové schopnosti. Nu a to co bylo dál si sami přečtete.

Martin Pozniak

Herní svět

Slime Rancher

Velký svět, kde najdete různé druhy slizu. Hru si musíte zakoupit většinou za 500Kč nebo na EpicGames za 120Kč. Tato hra je velmi klidná a i když si myslíte, že máte zbraň, tak se pořádně pletete. Hra je sci-fi a pro mladší hráče, kteří milují akční hry. Tohle je hra pro ně. Hra není násilná, ani když odhazujete slizy do moře. Hra se velmi podobá farmaření na jiné planetě, akorát musíte po světě běhat a sbírat sliz, který buďto vám může ublížit a nebo vás chce zabít. Naštěstí se ve hře nevyskytuje nic jiného než kaluže slizu. Můžete hrát i ve více hráčích, ale to si musíte koupit mód, který vám to umožní. Hra obsahuje různá místa, která jsme neobjevili. Rozhodně doporučuji.

Sebastian Rychlík

Velryba na souši

Vydává: Montessori základní škola Prachatice,
Národní 1018, 383 01 Prachatice

E-mail: velrybanasousi@seznam.cz

Šéfredaktorka: Šanti Justová, Veronika Veselovská

Redakce: Maxim Zíka, Jakub Kadlec, Matěj Hnízdil,
Ludmila Kozlová, Eva Kubičková, Markéta
Škorpilová, Martin Pozniak, Václav potužník,
Tomáš Voráček, Sebastian Rychlík

Grafická úprava a sazba: Jolana Drhovská

Toto číslo bylo předáno do tisku 17. 10. 2021